

satt sysselsättning bör genom förtidspension bli garanterad social och ekonomisk trygghet på samma sätt som de vilka får förtidspension enligt nu gällande regler inom den allmänna försäkringen. En utredning om förtidspension för äldre friställd arbetskraft i samband med driftomläggningen vid näringslivets strukturomvandling bör enligt vår uppfattning göras, varvid givetvis ingående måste prövas hur en sådan form av förtidspension skall finansieras och administreras inom ramen för den allmänna försäkringen.

Med hänvisning till vad som ovan anförts vill vi föreslå riksdagen besluta, att hos Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsamt utredning rörande förtidspension inom ramen för allmänna försäkringen av den äldre arbetskraft, som friställs vid driftinskränkningar och företagsnedläggelser.

Stockholm den 24 januari 1967

Paul Jansson (s)

Tage Johansson (s)

Gunnar Rönnerberg (s)

Maja Nilsson (s)

Nils Hjorth (s)

Nr 354

Av herr **Karlsson, Göran**, och herr **Johansson, Tage**, om *erläggande av skatt som villkor för erhållande av tilläggspension från den allmänna försäkringen.*

(Lika lydande med motion nr 435 i Andra kammaren)

Under våren 1966 behandlade Smålands Folkblad i Jönköping i flera artiklar ett förhållande inom skatteområdet som med rätta väckte anstöt i löntagarkretsar. Det rörde sig om enskilda företagare — visserligen ett fåtal — som underlåtit att betala skatt till stat och kommun men som genom att erlägga endast avgiften till allmänna pensionsförsäkringen kan tillgodogöra sig samhällets pensionsförmåner.

I lagen om allmän försäkring 19:3 finns föreskrifter rörande försäkrades tilläggspensionsavgift, och i 39—42 paragraferna i förordningen angående uppbörd av vissa avgifter är uppbörden av dessa avgifter reglerad.

För bevakning av att tilläggspensionsavgift erlägges inom föreskriven tid kontrolleras med ledning av debiteringslängden att för försäkrad som påförts tilläggspensionsavgift, preliminär skatt erlagts med belopp motsvarande minst den påförda avgiften.

För försäkrad som icke erlagt preliminär skatt i den omfattningen att den täcker avgiften för tilläggspensionen upprättas bevakningsblankett (Rfv. 3: 501). Om det vid kontroll hos den lokala skattemyndigheten visas att försäkrad icke erlagt så stor skatt att det täcker tilläggspensionsavgiften meddelas den försäkrade detta på en särskild blankett (ATP 8 a). I detta meddelande heter det att om icke tilläggspensionsavgiften är betald senast den 1 oktober så kan detta påverka rätten att erhålla tilläggspension. Meddelandet innehåller också besked om att man kan betala in avgiften till utmätningsman.

Enligt de undersökningar som låg bakom Smålands Folkblads artiklar, av berörda fall från Jönköping, visar det sig att under taxeringsåret 1964 upprättats 193 sådana bevakningsblanketter till försäkrade. Samhället håller alltså med service som omtalar de möjligheter vederbörande har att erhålla förmåner utan att behöva betala skatter!

Det visade sig att 44 försäkrade av dessa 193 hade erlagt kvarstående skatt under vederbörliga uppbördsterminer samt 44 preliminär skatt före den 13 september med tillräckliga belopp för att klara tilläggspensionsavgiften. På grundval av bestämmelserna utsändes 120 meddelanden enligt blankett ATP 8 a. Före den 1 oktober hade 9 erlagt sådana belopp att tilläggspensionsavgiften blev betald, medan 111 försäkrade fick skatten omdebiterad med uteslutning av avgiften.

För att belysa hur en person som är egen företagare kan erhålla förmånerna utan att betala skatter kan följande två exempel, som är hämtade ur verkliga livet, återges:

En skattskyldig som driver egen konsulterande verksamhet har inkomster som är svåra att kontrollera. Hans tillgångar är skrivna på hustrun och makarna har boskillnad.

Vid 1962 års taxering hade han en nettoinkomst på 26 390 kronor med taxerad statlig inkomst av 16 570 kronor. Den aktuella skatten uppgick till 5 649 kronor, ATP-avgiften, som var den enda pålaga som vederbörande betalade, uppgick till 650 kronor.

1963 års taxering uppvisar motsvarande siffror: Nettoinkomst 21 710 kronor. Statlig taxerad inkomst 16 980 kronor och ATP-avgiften 830 kronor. ATP-avgiften betalades, däremot icke skatterna.

Det andra exemplet rör sig om en fri företagare inom byggnadsbranschen. Vid 1963 års taxering hade han en redovisad inkomst på 10 820 kronor, med taxerad inkomst av 6 070 kronor. Den slutliga skatten var 2 022 kronor. ATP-avgiften, 318 kronor, är den enda del av summan som betalats.

Det finns också exempel på hur en enskild företagare som också undvikit att betala skatt — endast ATP-avgiften är erlagd — men som genom att höja sin årsinkomst, som tidigare rörde sig om små belopp, under ett par år kunnat få bättre underlag för ATP-pension. Mannen har nu enligt uppgift förtidspensionerats. Man kan alltså på goda grunder antaga att den

tillfälliga höjningen av inkomsten hade tillkommit just för att tillförsäkra honom en bättre pensionsförmån.

De här anförda exemplen visar att den nuvarande ordningen på detta område är otillfredsställande. Det måste vara stötande att vissa kategorier kan försäkra sig om samhällets förmåner utan att betala skatter till stat och kommun. Detta förhållande skapar olust och irritation bland lojala skattebetalare och tar sig inte sällan uttryck i en viss bitterhet mot skattemyndigheterna ute på fältet.

Det kan visserligen sägas, att det inte rör sig om några större summor ur statsfinansiell synpunkt, men det är en underordnad fråga. Det väsentliga är att man stoppar den nuvarande ordningen och låter vederbörande betala skatt innan de kan erhålla pensionsförmånerna inom tilläggspensioneringen.

Man kan tänka sig olika vägar för att kunna lösa problemet. För vår del ser vi helst att lagstiftningen ändras så, att man först tar skattebetalningen och därefter ATP-avgiften. Då skulle man vinna att skatterna erlades innan den skatteskyldige fick möjlighet att erhålla tilläggspension.

I andra hand kan man tänka sig att minst halva skatten och hela folkpensionsavgiften och sjukförsäkringsavgiften skall vara betalda innan ATP-avgiften — och därmed ATP-förmånen — kommer i tur.

Även den administrativa handläggningen bör kunna förenklas. Det kan inte vara rimligt att de lokala skattemyndigheterna skall göra vederbörande uppmärksam på att han går förlustig pensionsförmånerna om han inte betalar avgiften. Det borde i stället kunna ordnas så att kronofogdemyndigheterna på sin blankett till vederbörande skattskyldige gör motsvarande meddelande. Ett sådant förfarande skulle inte innebära något merarbete för kronofogdemyndigheterna, och man skulle från de lokala skattemyndigheterna slippa ett omständligt undersökningsarbete.

Med stöd av ovanstående får vi hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om sådana ändringar i lagen om tilläggspension från allmän försäkring och tillämpningsföreskrifterna för denna lag samt av uppbördsförordningen 2 § 3 kap. att man omöjliggör för dem som icke betalt skatt att erhålla denna försäkringsförmån.

Stockholm den 25 januari 1967

Göran Karlsson (s)

Tage Johansson (s)